

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

47DE BIND

1 9 7 0

REDIGERET AF BØRGE HJERMOV

KØBENHAVN
JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · ASGER BANG
KOBBERVEJ 27 · 2730 HERLEV
1970

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Palle Westergaard: En underlig vandmand	3
Per Mogens Hansen: Dimissionstale 1969	12
Andreas Jespersen: De pædagogiske fag	20
Vilhelm Hellested: Formandsberetning	24
Buc Skakke: Skipperhistorier	30
Jonstrupsamfundets styrelse	33
Ved Jonstrup-jubilæet 4. august 1890	34
Jørgen Winckler-Carlson: Danske seminarister	37
Regnskab	40
P. A. Klein: Forelskelse — og J. P. Jacobsen	41
Årets gang på Jonstrup	45
Valg	46
Dimittender 1969	47

EN UNDERLIG VANDMAND, DEN LÆRERUDDANNELSE

*- nogle uhøjtidelige betragtninger over læreres uddannelse
ifølge lov af 1954*

Man får stillet spørgsmålet: Hvad havde du ud af din tid på seminarium — på et lærerseminarium? Og det på Det Kongelige Lærerseminarium Jonstrup? Altså er nogen mere præcist set interesseret i at vide, hvad seminarieuddannelsen ifølge lov af 1954 var værd, set gennem dimittendens (måske) skæve briller. Det er et halvt år siden, du forlod seminariet med bevis, dimissionstale og anden festivitas på slæbetov. Dette seminarieliv, denne uddannelse til pædagog, systemet som fabrikkerer lærere, hvordan ser det ud for dig et stykke tid efter? (Man samler sig.) Du har det lidt på afstand. Har i mellemtiden fået stilling et eller andet sted i verden og er nu i det, der burde være dit rette domæne (?). Som den berømte blomme i ægget, sådan er situationen da? Hvorfor så ikke affærdige spørgsmålet (?): Seminarietiden var en god tid, men da den var slut, passede det mig udmærket (en fin standardbemærkning, som sælges for en billig penge). Tingene er lagt blot og gået i lave, du sætter dig tilbage i stolen og skuler målbevidst til skrivemaskinens taster: der skulle nok kunne siges noget temmelig klart og utvetydigt om den sag. Indledning (der fører ind til emnet, ikke sandt?), emne (delt op i punkter, hvor du tager nøglebegreberne frem i en logisk rækkeorden, kontinuiteten holdes til formfuldendte konklusioner og overvejelser). En pæn, rund afslutning, der ligger godt i hånden. Og den sag er i vinkel. Ja, sådan burde den stil arte sig. — Og så viser det sig, at det er en underlig vandmand, man sidder med. Den forsvinder mellem fingrene. Trykker du den et sted, buler den et andet. Slimer. Og flintrer rundt i dine håndflader. Man opdager sig i den dødsangstes styrt-situation fra en 86 m høj silo: et flimrer af billeder — revuen (200 sider i løbet af no time). Det vælter ind over dig med — minder. Disse dyrtkøbte eller letkøbte minder. Tiltuskede, påduttede, snigløbne, går-i-folk-med-træsko-på minder, eller bil-

leder. Og vandmanden vokser og vokser. Vokser dig over hovedet (Hjælp!). Og man/jeg tyr til alltids begyndelse. Griber for mig med hænder og fødder. Får fat i noget, der kunne ligne. Går til angreb på maskinen: Se, det begyndte . . . (lad os så se, hvor balstyrig vandmanden er om nogle siders tid).

Se, det begyndte med . . . Det begyndte med — en rød bus. Nr. 168. Ja, en rød bus, nr. 168, begyndte det med. Det er sikkert — og det var i august, 1964. Det var dengang, pigerne begyndte at få lår, hippierne gik i islændersweater, cowboybukser (lærred, ikke fløjl) og sundhedssandaler. De vilde engle var bare læderjakker med farvet hår og anderumpe. Det var dengang, man havde pibe i stedet for fri bevoksning i hovedet. Ja, det var dengang, der ikke var noget med maxi og Vietnam, hash og Biafra, abortlovgivning og Nordek, den lille skole og racisme. Dengang havde man bare atomkampagnerne, Korea, generationsskellet, U-landshjælpen (nu er U-lande ikke mere u-udviklede, men under udvikling . . .), Cuba-krisen og andre småtterier. Ingen snak om pornografi, demokrati på arbejdspladsen og medindflydelse på uddannelsessystemet. Det var så let dengang (eller også havde tingene bare et andet navn, hvem ved? Måske er det »udvikling«?). Som sagt, det var dengang, hvor det hele drejede sig om en rød bus. Nr. 168. I en go', gammel bus, der væltede frem og tilbage — altid lige ivrig, men langt fra altid lige præcis — mellem Søborg og Skodsborg, via Lyngby og Klampenborgvej, begyndte det hele. En bus? Ikke en af disse elegante Howercrafts (med piftende lufttryk og hydraulik), der nu nonchalante fejrer samme strækning, men i en go', gammel bus (rød, brandrød), begyndte det hele. Tog det hele fart. Man (vi) sad (de færreste), stod, hang, eller klamrede sig til denne gamle kvindes interiør. Alt afhængig af, om man kendte rummelen (havde luret busserne deres sjæleliv af), eller var ukendte med disse lune-fulde kareters gebærder. Nogle var nye, skulle starte i præp'en (vi), andre var gamle i gårde (de lærerstud.). Vi havde vel nok mere vand i håret end de lærerstud. Vore piger var nok mere nyrstrøgne end de kvindelige lærerstud. — Vi var der. Vore mapper (de nye . . .) afslørede os skånselsløst. Vi havde nok flere pas-på-miner end de andre, var nok lidt mere på tærerne. Skulle

det gå galt, blev det med livet som indsats. Sådan tog det hele fart i en gammel bus, der flintrede (i sin utrolige uvidenhed . . .) ud ad Klampenborgvej, med sin last af allehånde: dem fra byen, fra Sjælland, fra Ringsted. Og så var der os andre (de få). Os, der ikke anede, hvad »en lige ud« var, os der kom lige ind fra provinsens vidstrakte vidder og stadig troede Gud og hvermand. Een må have taget mod til sig og trykket på knappen, for pludselig befandt vi os i en tavs procession, der snusede os vej op ad Trongårdsparken: kurs, Jonstrup Statsseminarium.

De store træer tog ingen synderlig notits af os, ligesom solen skinnede lige fjollet den dag (den vidste jo ikke bedre). Og havde de unge mennesker, denne usystematiske procession, ikke trukket hinanden med, er det nok tvivlsomt, hvor mange af os der var endt som lærer/-inder. Nu lod vi os viljeløst føre lige ind i gulstenenes mave. Og der var vi. Med ryggen mod væggen, hver for sig, skelende betænkeligt til alle »de gamle«, der hilste overstadigt og talte gennemtrængende højt (dav, haft en go' ferie . . .? nej, næhh nu skal du alligevel . . .). Drønende lystighed. Og der stod vi (altså) med vort 13,69 på ryggen og sled overlæderet på vore sko (dengang var sko sorte og spidse og ikke beregnet til fødder). Ventede. Ventede mere eller mindre hudløse på at tage de næste 5 år ved hornene, men helst i hånden. Gangene fyldtes, det akademiske kvarter var gået, og — som havde een trykket på en knap i os alle — sejlede gangene i et langt nu ind i stenkassens festsal (gråt beton mærket af forskallingsbrædder, en scene, et scenetæppe i rødlige nuancer, glassider formummet i blåt — modern design). Vi placerede os (oven på Højskolesangbogen — endnu en bommert!!). Lærerne (vore!!!) sad på forreste række. Besynderligt: Det første og det sidste, vi så af jer, blev jeres meget individuelle nakker og baghoveder. Som en kobberbuste på sit granitfundament sad I der, sorte (til nød grå) med jeres — hoveder — og vendte den pæne side væk. — Og så kom der liv foran. Minsandten, om man ikke i anledning af vort komme havde skiftet rektoren ud (alene det . . .), så der var endnu flere prominente personer i mørkt (undervisningsditter og -datter). En rektor gik af, en ny tog til orde. Man byttede den tynde, hvide top ud med en frisk og

mørk (tro ikke, vi følte os på højde med situationen; vi var bogstavelig grebne). De mange ord. Velkomsten. De mange, mærkelige (fine) ord. Rektors (vores rektors — !!!) indsættelsestale. Det hele gled, sagligt vurderet, hen over hovedet på os, til gengæld fornemmede vi i tonsvis. Nå, synge med på »Den signede dag ...« kunne vi da, og lod være af bare højtidelighed. De praktiske oplysninger, der blev velkomstens klimaks (hvem, til hvor), forsvandt i papirkurven. — Vi var i gang. De andre klapede og alle sivede ud af festsalen igen, fordelte sig i de mange lokaler, og på mirakuløs vis var der pludselig enkelte — med bordeaux-pletter på halsen — tilbage på gangene. Det var os. — »Undskyld, undskyld« (et ord, man fik god brug for ...). Vi fandt hen. Faldt sammen på en stol. Skævede til sidemanden (»først til højre, så til venstre« ...). Hva så? Jo, pludselig blev der en valfarten af lærere ud og ind af lokalet. Det viste sig senere (da de måtte gentage sig selv til ulidelighed), at de havde talt om skemaer, lærebøger, praktiske ting, etc., etc. De havde enormt travlt og viftede omkring sig med papir og ord. Gennemtrækken holdt ligeså brat inde, som startet, så et vue over forsamlingen vovedes. Det var altså os, der skulle være »klasse« i ca. en menneskealder. Acceptable ansigter? Tjah. Ham ved siden af var fra Hellerup, og da jeg havde mumlet et par forvredne jyske opstød ned i inderlommen, havde vi ikke mere at tale om. På den anden side sad en pige. En lys dame, absolut attraktiv. Smart, og på højde med situationen. Men jeg havde ikke noget trækpapir, så konversationen fik hurtigt ende. I alle tilfælde blev tiden væk, og vi havde fri (»Fri«, et begreb ældre end Metusalem). Man tullede — opstemt ved tanken om 168 — til stoppestedet. Ventede. Ventede. **V e n t e d e**: en lige ud (lærenem, som man var ...). Det var begyndelsen til det hele. Som sagt, det startede med en gammel bus. Nr. 168 (rød, brandrød). I august 1964 var det.

Kære lærerstuderende, skolemand, seminarielektor, undervisningsdirektør, Helge Larsen! Hvis I endnu er med, så sig det bare lige ud. Et opspind om hudløse tøffeldyr. Jeg ved det. Det er ikke jer. I er i jeres travlheds tidsbegrænsning interesseret i at blive sagligt (og kort), informeret og orienteret om 54-lovens

problematik. Hvad var godt? Hvad var dårligt? Skær det ud, så det kan bruges, ikke sandt? Altså . . . Praktik (Hvor lang tid? Under hvilken form? Vejledning? Kritik? Etc., etc. . . .), pædagogik, metodik, psykologi (Hvordan gribes an? Aktualiteten? Historisk tyngde? Arbejde i marken?), undervisningsformer (Gruppe-, individuel- og klasseundervisning? Hvorfor det ene og ikke det andet — hvornår?), linieundervisning (var man for fagligt minded?), strukturer, målsætninger, demokratiseringsprocesser o.s.v. — Og sådan kunne man blive ved. Var der da virkelig skel mellem »normalerne« og »studenterne«? (Generelt — groft med skyklapper — set: Ja, studenterne var fagligt gode, men pædagogiske klamhuggere — normalerne havde en hullet kramkiste af viden, men en del Martin A. Hansen i sig). Det var sådan nogen ting, der ville give bonus, ikke sandt? Hør da! Det er ret så ligegyldigt, hvordan systemet er opbygget i detaljen, blot basis er acceptabel. Om der var 5 eller 6 ugers praktik, er da et pedantisk spørgsmål. Om der var for lidt eller for megen ungdomsorientering, er da en nærsynet overvejelse. Om kristendomsundervisningen var mere eller mindre sammenlignende med idehistorien — petitesser. Blot krusninger på overfladen. Systemets basis uforanderlig (kulturarven . . .). Næ, det der da var det alvorlige, som bagefter kan gøre én tavs, var det mærkværdige, fænomenet, som blev til. Dengang, da råmaterialet var skaffet til veje (ad uransagelige — og uforklarlige kanaler) og placeret på en bakke ved siden af hakkemaskinen. Dengang, da sneglen kunne begynde at rotere. Hvilket formaggregat valgte systemets udøvere (I seminarielærere) da at sætte på kødhakkens tud? Hvilket udseende ville råmaterialet have, når turen var tilbagelagt gennem kødhakkens indre? »Det spørges der om?« — Lave om på råmaterialets bestanddele — en umulighed, men der fandtes andre (masser) af kombinationsmuligheder, end de aktuelle (på bakken). Facit kunne blive et hvilket som helst udsagn. Se, det er for mig sagen. Og lad mig da så blive virkelig enøjet, holde dimittendens tale.

»Der findes i Danmark 30 lærerseminarier. Deres baggrund, som uddannelsesinstitution, er endnu præget af mere eller mindre individuelt særpræg. Når man dertil lægger, at de lærerstu-

...»På den anden side sad en pige. En lys dame, absolut attraktiv. Smart, og på højde med situationen« (— der blev flere af slagsen).

derende, der i år dimitteres fra landets lærerseminarier, har fulgt 2 forskellige læreruddannelseslinier, henholdsvis en 3-årig og en 4-årig læreruddannelse — med fundament i læreruddannelsesloven af 1954 — samt at kommende dimittenter vil dimitteres med uddannelser, der har grund i en Bemyndigelseslov af 1962, og andre efter den nye læreruddannelseslov af 1966, ja, så kan disse mange forskelligheder måske nok berettige til den populære talemåde: vel findes der 30 lærerseminarier i Danmark, men så sandelig også, og mindst, ligeså mange læreruddannelser. Disse forhold må for iagttageren — det være sig forældre og samfundet, som har investeret i vor uddannelse, som på Folkeskolen — virke temmelig forvirrende og give anledning til betænkeligheden. For hvad er det for nye lærere, der forlader seminariet i dag? Er deres uddannelse up to date, indfrier de Folkeskolens krav, eller er det blot seminarister, en flok halv-studerede røvere, som nu slippes løs på folks værgeløse børn?

Om vi dimittenter indfrier Folkeskolens krav? Ja, hvilke krav stilles der egentlig til os? Ifølge læreruddannelsesloven skal læreruddannelsen give de fornødne faglige kundskaber, tilstræbe at fremme pædagogisk og praktisk indsigt i undervisningen i

Folkeskolen. Om hver enkelt dimittend kan bekræfte i dag, at førnævnte har fundet sted, afhænger af individuelt særpræg, men ét er nok sikkert, at der fra lovgivningsmagts side ikke er givet seminariets ledelse tilstrækkelige muligheder i hænde for at leve op til de i loven stillede krav. Har man dette in mente, må talen om dette emne skifte karakter og kravene stilles derefter. Imidlertid er der i alle tilfælde en vigtig forudsætning for, at læreruddannelseslovens formålsparagraf kan indfries, nemlig det miljø, der danner ramme om uddannelsen. En forudsætning, der kun skabes på det lokale plan. Som institution indebærer Jonstrupbyggeriet alle muligheder (officielt bekræftet i en gammel finanslov). Disse bygninger har givet mulighed for aktivitet og udfoldelse, og suppleret med lærerkollegiet, som en smidig og forstående faktor, har vi studerende haft udfordringen liggende for vore fødder. Vi har haft mulighed for at påvirke udviklingen på seminariet uden at mødes med evindelige indvendinger fra seminariets side (et problem, som er udpræget på andre seminarier). Vi har haft mulighed for at arbejde, ja studere i retning af skolen. Initiativer og ønsker er ikke strandet p.g.a. urimeligheder. Der er os givet — hvilket er en altafgørende faktor — mulighed for at få et personligt, engageret forhold til skolens problemer. Vi har haft mulighed for at få en egen holdning og stillingtagen, skabt ud fra egne forudsætninger, og er ikke, som det er tilfældet på adskillige uddannelsesinstitutioner, blevet presset ind i et uddannelsessystem, der skabte frustrerede forhold. Vi har haft chancerne, mulighederne og tilbudene. Dermed være ikke sagt, at der ikke har været problemer, at dialogen ikke til tider har været anspændt. Det har den, og det bør den være periodisk. Men miljøet har da haft spændvidde og smidighed nok til at tåle uoverensstemmelser, hvilket er et varemærke i sig selv.

Jeg må altså erklære mig som en af dem, der er tilfreds med sin studietid på Jonstrup. Og med mig må der være mange andre: har man måske læst om revolutionsagtige tilstande på Jonstrup, hvor rektor og lærerne befandt sig indespærret på rektors kontor, mens de studerende svang flagene på barrikaderne? Jeg ved, nogle ville besvare dette spørgsmål med en nøgtern konstatering af, at lærerstuderende er ligegyldige og lige-

glade. Men dette er en forhastet konklusion, der bunder i manglende kendskab til seminariemiljøet. På Jonstrup er uddannelsens struktur og organisation kendetegnet ved den personlige kontakt, både de studerende imellem, men også — og vigtigt — de studerende og seminarieleddelsen/lærerkollegiet imellem. Den daglige kontakt giver ikke anledning til, at den enkelte studerende eller grupper af studerende optræder som en anonymitet på seminariet. Den lærerstuderende drukner ikke i massen takket være systemet, men kan daglig afvikle problemer og ønsker. Dermed er jeg tilbage ved det for mig så afgørende, miljøet. Et stærkt uddannelsesmiljø bestående af samtlige på uddannelsesinstitutionen beskæftigede, er et tilbud i sig selv — og det findes på Jonstrup.

Det er naturligt efter endt uddannelse, at man ser tilbage på sin studietids forløb. Forsøger at gøre op og vurdere. De studerende, der i dag dimitteres fra Jonstrup, forlader ganske givet stedet med følelser, der spænder over hele skalaen. Alligevel er jeg overbevist om, at alle vi dimittender ønsker at sige rektor, lærerkollegiet, fru Hodal og fru Herlevsen, familien Ladefoged Olsen, kantinepersonalet, institutionen, Det Kongelige Lærerseminarium Jonstrup en stor tak, og måske ikke mindst . . . . . — Et trefoldigt leve for Jonstrup! Hurrah. Hurraah. Hurraaah! Skål« — (Juni, 1969).

Medisterpølserøret var altså ikke rustet fast til hakkemaskinen. Der var aggregater nok. De blev alle brugt. Formen spændte fra den galvaniserede vanillekransetud til dem, der af alderdom og rust var gået op i svejsningen. Vi (»de unge mennesker«, lærerstuderende, de brogede) kunne vælge. VÆLGE. Som sagt: chancerne, mulighederne og tilbudene. Det var et spørgsmål om at gå til fadet. Nogen af os nippede vel kun, andre tog pænt for sig af retterne. De færreste åd sig til ukendelighed. Værsgo: påvirkningernes samtlige grader stod til fri afbenyttelse.

(Men vil det også være sådan i morgen? Har den gode hr. Larsen ikke indført lidt af universitetets lummerhed i seminarieverdenen? Er stenalderbopladsens samhörighed langt om længe også på retræte på seminariet? Er miljøet ikke i forandring til blot et uddannelsessted uden nerve? Er det intense, o.k. inder-

ligheden ved tingen på vej til noget, der var? Jo, men taler I da ikke om trivsel. Holdning? Det nærværende? — Nå, drop it, blot en gammel, degenereret dimittend, anno 1969, forundres, så . . .)

Summa summarum (kulissen 5 år senere): Nogen forlod vel seminariet i de samme koksgrå terylene-bukser, som de kom i, (tog 168, dog siddende — og det med en slidt mappe på skødet). En pige fik vel en lang kjole ud af det (rødt jernbanefløj), samt en datter. Nogen mistede troen på »det hinsides« til fordel for et livssyn bestående af wrangler og bare fødder. Ikke få fik et stort, flot fuldskæg og en minimal uddannelse. En pige blev til en bebrillet, frustreret harpe med faste meninger. Personligt sendte jeg »det blå tøj« på pension og blev lang i nakken. Der var dem, som følte sig mærket til jorden. Enkelte blev til tosomhed. Andre fandt aldrig ud af timeplanerne, men kom samvittighedsfuldt til fester. Paragrafryttere blev til — den lille skole. En og anden fik vel skiftet kortspillet ud med Grundtvig eller Christen Kold. Mange fik en acceptabel stilling et sted. Andre blev det moderne menneskes vacuumhjerne. Enkelte fandt sig selv. Nogen havde 42 timers ugentligt aftenjob og fik alligevel stilling på Anholt. Nogen boede på kollegiet og havde af naturlige årsager ikke tid til seminariet om dagen. Enkelte blev knivskarpe dialektikere. Personligt fik jeg en vis indsigt i dagsordner og fotokopiering. Nogen skiftede Amager ud med tvangsneuroser. En enkelt dame lagde vel strikketøjet til side og lavede korssting sammen med Rifbjerg. En råbåndsknude blev til svømmeundervisning. Personligt fik jeg klatøjne — og sygekassens de bedste. Mange fik en regning ud af det: skattevæsenet, U.U., statskautionerede lån og Fortunbyens Boghandel. Andre slap intet og tog intet. Men alle fik vi en underlig vandmand at slås med, den læreruddannelse. Og dette, alt sammen på grund af en »go', gammel (rød, BRANDRØD) bus, nr. 168.«

Men om læreruddannelsen af 1954 var rigtig eller forkert, det vides ikke. Blot! Vær vis på: vi havde f . . . . noget ud af det. Et eller andet. Og det var jo heller ikke så galt.

Den 22. dec. 1969,
Skolehjemmet »Frederikshøj«, Vanløse.

Palle Westergaard.

DIMENSIONSTALE 1969

Den vordende lærers situation, som altså er Deres situation i udpræget grad netop i dag, er meget kompliceret. De er uddannet til at arbejde i en skole, der i fremtrædende grad er under forvandlingens lov, og som især i de sidste ti år har ændret karakter på mange måder; men samtidig er denne uddannelse sket efter et dybt forældet mønster, skabt i et lille demokratisk samfund, der efter krig og besættelse knap endnu havde fundet ligevægt og ro til eftertanke. Denne ustabilitet i tankegangen kunne endnu lejlighedsvis præge forsøgene på at lave en ny læreruddannelse, der skal tilpasses barneskolens 1958-lov; men lykkeligtvis ser det ud til alligevel at ville munde ud i noget, der er helstøbt, om end ikke fuldkomment. Hvor ville vi dog alle have været taknemmelige, om vi kunne have fået lov til at vente til 1970 med at igangsætte den nye læreruddannelseslov; men dette er vort, ikke Deres problem.

Heller ikke skolen, De nu skal ud i, har fundet sin form, fordi den har til opgave at tilpasse børnene til et samfund, der ligeledes i høj grad er under forvandlingens lov. De står med andre ord — fuldkommen ligesom vi i læreruddannelsen — i den næsten paradoksale situation at skulle tilpasse Dem til et mønster, der i virkeligheden kun eksisterer i løse skitser, i oplæg, i visioner.

Vi er med rivende hast på vej ind i et gennemindustrialiseret og gennemautomatiseret samfund, hvor teknikken dag for dag formindsker behovet for menneskelig arbejdskraft, og hvor man skimter mennesket som en over-all-klædt lilleputskikkelse blandt roterende hjul.

Fordelingen af arbejdet, resulterende i en stadig større arbejdstidsnedsættelse, skaber vidtrækkende pædagogiske konsekvenser. Dette års lærereksamensstil om fritidssamfundet har kredset om dette emne. Enhver ændring i samfundsstrukturen

har i det hele taget pædagogiske konsekvenser, og dette er årsagen til den hektiske pædagogiske aktivitet, man ser overalt i verden. Hvad skal vi stille op med mennesket, når det ikke arbejder?

For store dele af samfundets medlemmer bliver arbejdsdagen en kort og ukompliceret overvågen af en velsmurt maskine. Dette gælder især bymennesket; men også landbrugets mekanisering skrider fremad med rivende hast.

Den solide baggrund af viden, af tradition, af ophobet erfaring overleveret fra det ene slægtled til det andet bliver for en meget stor del af befolkningen uforholdsmæssig; man kunne måske med en lettere overdriivelse sige, at kulturen løsrives fra det daglige arbejde.

Derfor står skolens folk over for det store problem at give mennesket et åndeligt indhold, så det ikke stivner i en tomhed, der kun dårligt tilsløres af mere eller mindre gold underholdning. Det fæle ord tidsfordriv kan meget vel blive en uhyggelig realitet; er det måske allerede.

Skolens opgave bliver derfor måske i endnu højere grad end tidligere at rumme noget ud over den elementære kundskabs-tilegnelse, der er nødvendig for at klare sig i samfundet. Der må — og det lyder som en kedelig frase ved sin letkøbte inddækning af et særdeles kompliceret betydningsindhold, der må gives eksistentielle værdier, værdier for livet, som vore kloge forfædre, der kunne tale kærnefuldt dansk, sagde. Det er ikke nogen tilfældighed, at netop højskolen, såvel i sin folkelige som i sin akademiske udformning, stadig klarer sig godt, og at den til stadighed hidkalder pædagogiske gæster også fra de lande, der er forud i den tekniske udvikling.

Men dette er kun den ene side af sagen. Den anden side er, at skolen også må have plads for den udpræget kundskabsgivende virksomhed, der baner vej for mulighed til adgang til den højeste viden; skolen skal også være med til at starte dels den tekniske elite, som er atomalderens avantgarde, dels den sikre og resolute gruppe, der på mellempå udfører de mange funktioner, der driver samfundets materielle grundlag.

Skolen skal altså på en måde have et akademisk substrat, som har været delvis forsømt i den hidtidige læreruddannelse. Thor-

kild Bjørnvig har i sit berømte essay: Findes der en akademisk dannelse? rørt ved disse grænseløst komplicerede og kontroversielle problemer; men da vi traditionelt ikke er ængstelige for det kontroversielle her på stedet, vil jeg kaste mig ud i disse betragtninger, støttet til Bjørnvig.

Omkring midten af forrige århundrede begynder en skilsmisse mellem »akademisk« og »dannelse«. Det er tydeligt, at begge dele er ved at komme i miskredit, hver for sig. Dannelse er kommet til at betyde så mange ting, lige fra en overfladisk belevenhed til en »hjertets dannelse«. Ja, dannelse er på vej til at blive et skældsord; men, det må tilføjes, skældsord i betydningen forløjethed og forlorenhed, snobisme og formalisme, jo mere det er blevet skilt fra det akademiske. For det akademiske, viser det sig, alene det gav begrebet dannelse et reelt og klart defineret indhold.

Ingen har klarere end Goldschmidt defineret det akademiske:

»Dette er den store bebrejdelse, der altid ligger mig på tungen: Den store mangel på dannelse blandt de såkaldt dannede. Ved dannelse forstår jeg den udviklede evne til at være opmærksom, opfatte og tilegne sig en tanke, være selvstændig i sin dom, ville noget, om og noget ganske lidt på åndens gebet«.

Mellem disse sætninger med deres rørende spinetklang rammer Goldschmidt noget fuldkommen centralt: Evnen til at være opmærksom er hårdt angrebet, sløvet, degenereret i dag, og dog, hvor et virkelig opmærksomt menneske findes, er oase og centrum, men de færreste tænker over det, og endnu færre lægger sig efter det. Hvor mange, mange føler ikke en situation, hvor de ikke selv udtrykker sig, som noget negativt, en livsforsømmelse og bliver blot distræte — tænker ikke på at udnytte den til opmærksomhed. Og dyb opmærksomhed går forud for ethvert fulgyldigt udtryk.

For det tredje skal skolen være med til at skabe det moderne samfundsmenneske, der med ansvar, båret med indsigt er med til at styre og lede hele den brogede menneskemyretue, som samfundet er.

Vi er alle medansvarlige for vort samfund. Vi har frihed til at skrive og vedtage nye forfatninger. Vi kan afholde valg. Vi kan regere os selv. Men det hjælper allsammen ingenting, hvis vi

ikke hver for sig har karakterstyrke og indsigt nok til at følge de regler, der går forud for demokratiet; demokratiets skæbne afgøres i hvert enkelt af dets medlemmers sind. Det er således, at hver enkelt af os står med magt til at ødelægge det samfund, større eller mindre, vi lever i. Demokratiets skæbne afgøres i den enkelte borgers opførsel over for dem, han omgås. Kan det enkelte menneske leve med måde, og kan det tillade andre den frihed, det selv ønsker, så vil demokratiet opstå af sig selv. Hvis mennesket ikke formår dette, er der intet forsvar, ingen forfatning, ingen forholdsregler, der kan redde det. Hvis en eneste lærer på en skole ikke passer sine timer regelmæssigt, er det umuligt for skolens leder at gennemføre, at børnene gør det. Dette er — sagt purt og enfoldigt — demokratiets vilkår.

Det er forståelsen for næsten, og det er styrken i det enkelte menneskes karakter, der giver det friheden. Det er de samme egenskaber, der giver mennesket kærligheden.

Er det muligt at lære mennesket — gennem større kundskaber for eksempel — at stræben imod tolerance og beherskelse gør dem frie?

Det kan man ikke. Kun det, vi selv oplever i vor daglige tilværelse, er sandhed for os, og ingen oplevelse er mere betydningsfuld end mødet med andre. Derfor er de sorger og glæder, den mistillid og den tro, vi oplever i os selv under mødet med andre mennesker, den eneste sande virkelighed for os.

Den pædagogiske problematik, der ligger gemt i de her nævnte tre aspekter — for der er mange, mange flere — er den udfordring, som det hedder med et af disse rædselsfulde slagord, der rider den pædagogiske debat som en mare, er den udfordring, som vi pædagoger må tage op, må gennemtænke, gennemleve og eventuelt løse på en rimelig måde, hvis skolen ikke skal komme til at stå som en antikveret enklave i et dynamisk samfund, som må finde sine egne veje uden lærerstandens hjælp.

Problematikken er meget dybtgående og kan føre os ud i grænseområdet mellem den fagligt-pædagogiske tænkning og den rent politiske anskuelse. Pædagogikken er i vor tid blevet genstand for politisk interesse i fremtrædende grad. Det kan være lærerigt at lytte til stemmer fra forskelligt hold:

Det kan formuleres således:

»Vi går ud fra den historiske erfaring, at mennesket kan formes, at karakteren ikke er noget, som gives fra vuggen, men som skabes i de historiske livsbetingelsers smeltedigel, at mennesket besidder evnen til, især i ungdomstiden, at hengive sig til vidtspændende mål med voldsom lidenskab og tilpasse sig de særlige historiske betingelser. Men der gives i virkeligheden kun én menneskelig ordening, som er i stand til at skabe og virkeliggøre det totalt nye menneske: socialismens samfundsordning«.

Her overfor kan sættes Bertrand Russels udtalelse:

»Krige og forfølgelser finder sted overalt, og overalt gøres de mulige igennem undervisningen i skolerne. Ensretningen er roden til alt ondt. Undervisningens autoriteter ser ikke på børnene således som religionen: som mennesker, hvis sjæle skulle frelles. De ser på dem som råstof for storslåede ideer: fremtidige arbejdere i fabrikkerne, fremtidige bajonetter i krigene og så fremdeles. Ingen egner sig til at undervise, medmindre han ser eleverne som et mål i sig selv med egne rettigheder og egen personlighed, ikke blot en brik i et puslespil eller en soldat i et regiment eller en borger i en stat. Respekten for menneskets individualitet er al visdoms begyndelse — dette gælder for ethvert samfundsfænomen, men frem for alt i undervisningen«.

Fælles for disse to så dybt forskellige udtalelser er deres betingelsesløse tro på opdragelsens væsentlighed.

Der tales i moderne politik så meget om masserne, masserne, der er på vej frem i samlet flok, og i moderne pædagogik tales der om og arbejdes der med gruppen, det sociale fælleslivs molekyle. Dette er sikkert den centrale pædagogiske idé i de sidste tredive års pædagogik.

Skolen arbejder i sin metodik på at lære børnene samarbejdets kunst, lærer dem glæden ved at gå op i et fællesskab, et fællesskab, der omfatter hver eneste lærer og elev. Det er en rig og berusende fornemmelse at være medlem af et fællesskab, og enhver, der har kendt følelsen af at blive båret af et sådant fællesskab, ønsker det, mens det samtidig er noget af det farligste, der kan ske, hvis man ser et medlem af elevflok eller lærerkollegium glide ud i isolation med alt hvad der til hører af udviklede psykiske mekanismer.

Men samtidig må vi lærere, der dagen igennem håndterer klassen, flerheden, også huske hinanden på, at disse klasser består af lutter enkelte mennesker, lutter enkelte skæbner.

Det er sværere, end man tror. Men begrebet den enkelte har noget med menneskeværdighed at gøre.

Barnet, eleven er ikke blot en promille af en masse, hjælpe-løst underkastet massepsykosens nivellerende virkning, snøret ind i en grå, forskelsløs masse, der reagerer efter træsnitsagtigt primitive mønstre og hviler på et substrat af prælogiske motiver.

Det er uværdigt for den enkelte altid at blive bedømt udelukkende i forhold til den helhed, han er medlem af. Det er — som sagt — et spørgsmål om menneskeværdighed. Dette forhold er en af årsagerne til, at den gammeldags form med at give en hel klasse en gang udskæld for nogen af elevernes forseelser er så håbløst forældet og upædagogisk.

Der er en meget klar tendens i vor samfundsbetragtning, der går ud på, at alle skal behandles ens. Det er i den grad en selvfølgelighed for os alle, at det er uden for al diskussion. Det føles som selve retfærdighedsprincippet, der dog måske er mere kompliceret end som så. Vor samfundsbetragtning primitive lov lyder således: Når jeg ikke må, så må han heller ikke. Hvis han skal have, skal vi alle have. Alle politikere og embedsmænd i stillinger, hvor der skal træffes beslutninger, får gåsehud over hele kroppen blot ved at høre ordet forskelsbehandling.

Fællesliv i samfund og skole betjener sig også af denne tankegang, og den er på en besynderlig måde både uangribelig og rigtig, samtidig med at den rummer frastødende momenter. Man opnår ved gennemført ensartet behandling måske akkviescering, men næppe etisk tilfredshed og helt afbalanceret ro. Vi må stadig ikke glemme, at vore elever er enkeltindivider, og at en konsekvent tagen mennesker en gros nok lejlighedsvis vil virke nedværdigende.

Den enkelte — dette har også noget med inderlighed og personlig sandhed at gøre. I Søren Kierkegaards hjemland har ordet et særlig rigt indhold, og et særlig alsidigt væld af associationer knytter sig til det.

En flerhed, en masse kan ikke være inde under kravet om per-

sonlig sandhed; flerheden, massen er garantien for vilkårlighed og uretfærdighed. Sandhed og retfærdighed kræver den enkeltes kategori.

Den enkelte — det har noget med ansvar og skyld at gøre. En masse, en gruppe kan vanskeligt være inde under et virkelig konkret ansvar og kan derfor vanskelig være fælles skyldige. Skyld er noget, der vedrører den enkelte. Den store oplevelse, der venter Dem alle som lærerinder og lærere, er det, at De i langt højere grad står med ansvar, at De personligt skal bære skyld. Dette er den store og afgørende forskel på at være lærer-studerende og på at være lærer.

Jeg tænker hvert år ved vore dimissioner med ængstelse på, hvor hård en overgang det i virkeligheden er, De nu skal gennemleve, og på, at der i enhver lærergeneration vil være nogen af Dem, der vil få alvorlig modgang og nød i de første år. Der er simpelt hen næppe noget erhverv, det er vanskeligere at starte i end Deres.

Vi, der varetager officersuddannelsen, kan blot stå tilbage og se Dem drage af og så overveje, om vi har fået gjort tilstrækkeligt for Dem inden for de muligheder, der var os givne.

Det er — for at vende tilbage til udgangspunktet — et bølgende og diffust skolebillede, der tegner sig foran Dem og os.

Enkelte hovedtræk vil dog nok være særlig karakteristiske.

Først og fremmest vil der blive tale om en meget væsentlig forlængelse af børnenes skoletid. Disse problemer er jo som diskussionsemne afsluttet i det forløbne år. Denne forlængelse af skoletiden betyder atter, at vi har eleverne i skolen på et tidspunkt, hvor deres modenhed er således, at langt flere stofområder kan inddrages, og hvor pubertetens stormfulde periode er overstået. Der vil kunne gives en fyldigere oplysning om verden udenfor, således at denne verden, samtidig med at udviklingen gør den mindre, bliver større i kulturel henseende.

Det andet hovedpunkt er den afgørende revision af læsestoffet, der er sket i sporene af skoleloven af 1958. I en lang række fag skal der tænkes på en ny måde, og læsestoffet skal gøres til genstand for en ofte dybtgående revision.

Det tredje punkt er indførelse af nye arbejdsmetoder i videre forstand, arbejdsmetoder, som vil søge at aktivisere eleverne i

højere grad, og som vil udfolde så mange af barnets evner som muligt.

Det fjerde punkt er det vanskeligste, fordi det i så høj grad er knyttet til politiske og livsanskuelige problemer, og fordi man står over for så forskelligartede behov. Det er spørgsmålet om en ny målsætning for skolen. Der skal skabes en skole med en dybtgående differentiering, men dog holdt sammen af en socialt betonet ideologi. Målet er ikke blot en tilstrækkelig kundskabsmængde, men noget, der kan leves for, leves på.

Det vil tage tid for den danske skole at få klaring på vore tanker om disse forhold. Men vi kommer ikke uden om problematikken, hvis vi ikke vil ende som et statisk folk.

Et stort initiativ på de ydre linier er endda ikke nok, selv om det er en startende fornødenhed. De ydre vanskeligheder kan måske overvindes: lærermangel, mangel på klasselokaler og undervisningsmidler, og vort lille land gør da vist også inden for sine beskedne muligheder sit bedste. Det er et meget mere alvorligt problem, om vi kan skabe liv i skolen, om vi har en livsholdning, for ikke at sige en livsanskuelse, der kan beånde det hele.

Dette spørgsmål kan vanskeligt besvares i pædagogiske afhandlinger og da slet ikke i dimissionstaler, og dog står og falder det hele med det. Har vi noget at give den opvoksende slægt ud over praktiske færdigheder? Hvad skal vi bygge det hele på?

Dette spørgsmål skal De søge at besvare, for De er kernen i fremtidens skole.

Næsten enhver redelig debat om skolespørgsmål ender i spørgsmålet om læreregnethed og lærerpersonlighed. Lad da også dette lille glimt fra vor fælles fremtid i den danske skole ende der, ende hos Dem, lærerne i fremtidens skole.

Og hermed ønsker jeg Dem alle en lykkelig fremtid i den gerning, som De selv har valgt, og som De i dag har fået den endelige adgang til.

Per Mogens Hansen.

DE PÆDAGOGISKE FAG UNDER DEN NYE LÆRERUDDANNELSESLOV

Med læreruddannelsesloven af 1966, der trådte i kraft 1. aug. 1969, er der sket en væsentlig udvidelse af de pædagogiske fag i læreruddannelsen.

Til de pædagogiske fag hører: Pædagogik, psykologi, undervisningslære (bestående af didaktik, undervisningsmetodologi, det pædagogiske miljø, herunder samarbejdsproblemer, samt øvelser i planlægning af undervisningen), praktisk skolegerning samt de pædagogiske specialer, spec. A: Undervisning af elever i folkeskolens yngre klasser; spec. B: Undervisning af elever i folkeskolens ældre klasser, samt ungdoms- og fritidsundervisning, og spec. C: Undervisning af elever med særlige vanskeligheder (specialundervisning). De studerende skal vælge et af de tre nævnte specialer. Der er efter den nye lov ingen mulighed for at tilbyde liniefag under de pædagogiske fags områder.

I modsætning til tidligere er pædagogik og psykologi to selvstændige fag, med hver sin eksamen. Bortset fra praktik er der nu eksamen i alle de pædagogiske fag, men det vender vi tilbage til senere.

Forøgelsen af de pædagogiske fags timetal kommer især undervisningslæren og de pædagogiske specialer til gode, idet timetallet for »grunduddannelsen« i pædagogik og psykologi er omtrent som efter den gamle ordning. (Psykologi har i alt 12 semestertimer, pædagogik 7 semestertimer.)

Hvad praktikken angår, er der efter den nye ordning både time- og blokpraktik (8 semestertimer timepraktik og 4 blokpraktikperioder à 3 uger). Desværre er en af de gode ordninger fra 54-loven faldet bort, nemlig 3 mdrs. praktikumudsendelse (i perioder erstattet af $\frac{1}{2}$ års vikarudsendelse under lærermanglen). Praktikumudsendelsen var et fortræffeligt supplement til den alm. praktikundervisning, især når den som hos os blev administreret sådan, at de studerendes egne ønsker om valg af

skole(r) blev imødekommet. Jeg kan ikke lade være med at komme med dette lille hjertesuk ved praktikumordningens op-hør, og alt i alt må jeg konkludere, at praktikken efter den nye lov snarest er blevet ringere stillet end før.

Undervisningslæren, der er tildelt 10 semestertimer, vil nok for de fleste seminarier betyde en forbedring i forhold til det fag, den erstatter og supplerer: metodikken.

Men den egentlige nydannelse i 66-loven er de pædagogiske specialer. Det er klart, at med et 10-årigt skoleforløb er det ikke længere muligt på tilfredsstillende måde at uddanne lærere, der er i stand til at dække hele forløbet, det gælder fagligt, og det gælder pædagogisk. Nu har man gode muligheder for at specialisere sig i studiet på begge områder: Valg af 2, evt. 3 liniefag, og et pædagogisk speciale, der for A og B specialets vedkommende især sigter mod klasselærerfunktionen for henholdsvis yngre og ældre årgange i skolen. Det særlige speciale C vedr. specialundervisning svarer i omfang meget nær til vort gamle liniefag: specialundervisning, og det er — desværre — det eneste af de pædagogiske specialer, hvor vi på Jonstrup har nogen større erfaring at bygge videre på. For A og B specialets vedkommende foranstalter Danmarks Lærerhøjskole særlige kurser for seminarielærerne i første halvdel af 1970. (De pædagogiske specialer kan tidligst begynde aug. 70 og for vort vedkommende nok først fra febr. 71 (4. semester)).

Det er meget tænkeligt, at der senere hen vil blive mulighed for andre pædagogiske specialer end de tre i bekendtgørelsen nævnte. I så fald får man nok lov til at starte evt. nye specialer som forsøgsundervisning.

I hvert af de pædagogiske specialer, der er tildelt 16 semester-timer i hele studieforløbet, er der særlige psykologiske discipliner og særlige pædagogiske discipliner, ligesom der er praktik inden for det pædagogiske speciale, foruden studiebesøg o. l. (interesserede henvises angående detaljerne til betænkningen nr. 527/1969).

Noget, man absolut må glæde sig over, er, at man i de pædagogiske specialer vil starte i de praktiske pædagogiske problemer og derudfra udbygge med det teoretiske stof.

Det er nødvendigt, at der må flere lærere til for at kunne

dække det enkelte speciale tilfredsstillende: foruden praktiklærerne mindst en, der tager sig af det psykologiske stof, og en der tager sig af det pædagogiske stof, foruden de særlige eksperter, man må tilkalde til specielle områder (f. eks. dramatisering for de yngste klasser). Det vil også være uomgængelig nødvendigt, at der samarbejdes med lærerne i de »musiske« fag. Der bliver mange samarbejdsproblemer at løse i forbindelse med de pædagogiske specialer (f. eks. også i forholdet til »grunduddannelsen« i pædagogik, psykologi og undervisningslære), og vi må håbe, at vi kan løse disse samarbejdsproblemer. En af lærerne i det pædagogiske speciale skal stå som »hovedlæreren«, som den, der har det endelige ansvar for, at undervisningen forløber tilfredsstillende. Koordineringen af de pædagogiske fag er i det hele taget et problem, der optager os meget. I betænkningen foreslås nedsat et pædagogisk samarbejdsudvalg, bestående af samtlige lærere i de pædagogiske fag, praktiklederen, lederen af den faste øvelsesskole samt en studerende pr. årgang, valgt af de studerende selv. Selv om der endnu ikke er kommet noget ministerielt cirkulære om dette udvalg, har vi på Jonstrup startet udvalgsarbejdet her i efteråret. Et sådant udvalg vil have gode muligheder for at planlægge og koordinere arbejdet i de pædagogiske fag, såvel på kortere som på længere sigt.

Et tilsvarende udvalg findes for praktikkens vedkommende: praktikudvalget, som består af: Rektor, praktiklederen, lederen af den faste øvelsesskole, samt repræsentanter for praktiklærerne og de supplerende øvelsskoleledere og endelig — ikke at forglemme: repræsentanter for de studerende.

De studerendes medbestemmelsesret er i det hele taget et gennemgående træk i den nye lov.

Noget helt nyt i forhold til 54-loven er jo også det, at der er eksamen i alle de pædagogiske fag, undtagen i praktik, hvor de studerende får en standpunktskarakter. (Udtalelsernes tid er forbi). Hvordan eksamensordningen vil fungere, ved vi jo endnu ikke meget om, men et er sikkert: det skal ikke være nogen hukkommelsesprøve. Der bliver i alle de pædagogiske fag mulighed for en forberedelsestid, varierende efter opgavens art. Opgaverne til eksamen gives af læreren og godkendes af censor. Samtidig med, at der er indført eksamen, er mødepligten til timerne

bortfaldet. Kun til visse supplerende, obligatoriske kurser har de studerende mødepligt (højst 20 % forsømmelse, uanset grund).

Men der er selvfølgelig også bestemmelser i den nye lov, som vi ikke er så begejstrede for. Det gælder f. eks. kravet om årgangstimer i visse fag, herunder også de pædagogiske. At forelæse for 100—150 studerende på én gang er og bliver en dårlig undervisningsform, med mindre der er tale om et kortere oplæg, der kan drøftes i mindre grupper bagefter. Man spørger sig selv, hvorfor denne bestemmelse er taget med som noget obligatorisk? Jeg kan kun se det som en spareforanstaltning for at råde bod på den ekstra udgift, det har givet at gøre »klassekvotienten« mindre (fra de nuværende 30 til 20 studerende pr. hold.).

Så længe vi ikke har fået udbygget seminariet, har vi på Jonstrup kun den store festsal til evt. forelæsninger, og det er ikke ideelt. Foreløbig har vi søgt dispensation for disse årgangstimer.

Til sidst vil jeg fra den nye lov kun nævne en enkelt ting: De obligatoriske kurser, hvoraf nogle har ret nær tilknytning til de pædagogiske fag: f. eks. kursus i studieteknik (på 25 timer) og kursus i AV-midlers anvendelse (20 timer).

Sidder nu de gamle Jonstruppere og bliver misundelige på de ny, eller mener I, at jeres uddannelse var lige så god? De nuværende studerende på Jonstrup, der går efter den gamle lov (fra 2. kl. og opefter) kan glæde sig over, at så meget som muligt fra den nye lov også gælder dem. Efter bemyndigelsesloven har de også nu 2 liniefag, forøget metodik- og praktikundervisning, tilvalgsmuligheder (og dermed bortvalg af fag), for bare at nævne nogle væsentlige ting. Og så skal jeg da heller ikke glemme, at de studerende efter den gamle lov også har stor medindflydelse på forskellige områder gennem kontaktudvalg, samarbejdsudvalg, pædagogisk udvalg m. m.

Bliver de dygtigere pædagoger, dem vi uddanner efter den nye lov? Jeg tør ikke sige det, før løbet er kørt, men jeg håber det. De har i hvert fald flere chancer for at blive det. Det er også nok nødvendigt, at de bliver det. Der er sket meget i den danske skole i 60'erne, men der vil ske endnu større forandringer i 70'erne, for ikke at tale om 80'erne. Men inden da har vi nok en helt anden læreruddannelse end nu.

A. Jespersen.

FORMANDSBERETNINGEN

Ved junistævnet 1969

Vi husker vist alle Gyldendals gamle slogan: »Det blir et læseår i år!«

Det kan på denne Jonstrupdag let indbyde til en lille omskrivning: »Det er et jubilæumsår i år!« Ja, man fristes ydermere til at udvide både sentensen og dens betydning lidt: »Det er jubilæumsår i disse år!«

Selv om det går ud over sætningens korthed og kraft, får den et så meget fyldigere indhold: ikke mindre end en *50-års trilogi*:

1) I september 1967 var det halvtreds år siden, de daværende »Borgens sønner« rejste bauta ved »Afrodites øje«.

2) I år for halvtreds år tilbage holdtes »kæmpemødet« derude, hvor dannelsen af *Jonstrupsamfundet* blev bestemt, og

3) Den 2. august 71 vil Samfundet kunne fejre sin *50-års fødselsdag*.

Som et jubilæumsanhang til de tre »50«ere kan yderligere tilføjes, at det i fjor var et halvt århundrede siden, at Rudolf Bruhns kønne kantate lød for første gang ved dimissionsfesten.

I det allerførste stykke i den allerførste Jonstrupbog hører vi, at Stig Bredstrup ved forberedelsesmødet 1919 omtalte en lille flok halvtredsårs-jubilarer, der mødte med en hvid marguerit i knaphullet, for at de kunne kende hinanden på Københavns banegård; men »Fatter« ønskede netop, at *Jonstrupsamfundet* i fremtiden kunne danne en sådan forbindelse mellem gamle borgere, at margueritten ville være unødvendig, hvis de mødtes som Jonstrup-veteraner.

Et par årtier tilbage karakteriserede man vort land som det *foreningsglade* Danmark. I dag er man tilbøjelig til at ændre adjektivet og sige: det *foreningstrætte* Danmark. Pressens meddelelser om dårligt besøgte møder, aflyste arrangementer og ligefrem opløsning af adskillige og forskelligartede foreninger er alt sammen kendsgerninger, der så absolut berettiger til bru-

gen af det tillægsord, som lige blev nævnt, men som også kan være et vemodigt MEMENTO for os.

For en uges tid siden festligholdt foreningen »Unge Landmænd« på min egen 50-års jubilæum. Det skete med pomp og pragt, masser af gaver og gode ord! Men knap så feststemt var sidste generalforsamlingsberetning, der refereredes sådan i protokollen: »Formanden talte om foreningen i fremtiden og udtalte, at den muligvis måtte ophøre i forbindelse med jubilæet.« I sandhed: Et trist udsyn mod et 50-års jubilæum!! Heldigvis har vi i hvert fald ingen grund til at frygte, at vort »Samfunds« »fem gange ti« skulle rime på ordet *forbi*.

Nu er det jo ikke nogen verdenskongres (*hentydning til den dags dato påbegyndte konference i Moskva*), vi åbner her i dag, og selv en toårsberetning kan for vort vedkommende ikke indeholde særlig store og chokerende ting. Mest tilbøjelig er man måske til at fantasere lidt over »Sjælen«s bekendte ord hos Heiberg:

»Og spørger forsamlingen: »Hvad har I gjort?«
må vi vel svare: »Ikke stort!

Men hvad kunne I med *de* penge ha' gjort!?» — —

En del drøftelser og spekulationer har bestyrelsen haft angående »Øjet«, der — for at snakke patologisk — er alvorligt angrebet af »grøn stær«. Det skal forstås sådan, at den forhen så smilende skovsø slet ikke mere kan smile stort, men er blevet så overgroet og tilgroet, at den i faretruende grad nærmer sig mosestadiet.

Imidlertid blev det bragt til styrelsens kundskab, at Værløse kommune muligvis var interesseret i rensningen.

Man fandt det dog rigtigst først at forhøre, hvordan der blev set på sagen af statsskovrider Laumann Jørgensen, der tidligere har vist sig som en jonstrupvenlig mand.

Vi modtog et meget imødekommende svar, hvori skovrideren blandt andet oplyste, at skovdistriktet de senere år er gået ind for, at Jonstrupvang på en mere afvekslende måde udlægges med skovlysninger, småsøer m. m., så den kan blive æstetisk mere tiltalende for publikum! *Det lød lovende.*

Hr. Laumann gjorde samtidig opmærksom på, at en almindelig grødeskæring ikke ville være tilstrækkelig til at vedligeholde

et vandspejl, og at den slags oprensingsarbejder både er besværlige og bekostelige. — Vi blev altså klar over, at en sådan manuel rensning, som jonstrupperne i efteråret 1917 praktiserede fra en gammel, halvt synkefærdig båd, — at den ikke lod sig realisere i dag, og vi tør nok også — med en til vished grænsende formodning — sige, at lærerstuderende på dagens JONSTRUP næppe føler nogen trang til eller iver for den form for sømandskab, som her er skitseret.

Jeg husker endnu tydeligt, når de opofrende »gaster« vendte hjem fra dagens dont på søen derude: pjaskvåde på understellet og frygtelig tilpladrede af renselsesprocessen — altså ikke deres personlige.

Hr. Laumann fastslog mod slutningen af sit brev, at skovdistriktets største problem var at finde midler til oprensningen. Ja, der kom det!

Efter statsskovrideren's råd besigtigede vi sammen med en erfaren og meget estimeret entreprenør »Øjet« og omgivelserne derude. Denne realisering af opfordringen »Gå til fagmanden!« gav dog et nedslående facit. Entreprenøren påviste vanskeligheden ved at få gravemaskinen anbragt visse steder ved søen. Hans løselige overslag beløb sig til en sum på op mod 15000 danske kroner. For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at en henvendelse til Værløses kommunale overhoved ikke afstedkom noget svar, hvad der vel var ensbetydende med: »Har ingen interesse!« Altså: Forhåbningerne brast! . . . »Og nu venter vi på — *skillinger!*« . . . Men: »Når kommer Danielsen vel?«

Dog! Tænk Dem bare! I går, da beretningen her forelå fik og færdig, kom kæmpeoverraskelsen: Svar indløb minsandten fra borgmesterkontoret i Værløse! Nøjagtigt på 6 måneders dagen for afsendelsen af vor forespørgsel. Stabelen af breve er stor sådanne steder.

Major Becks venlige skrivelse betonedede, at der ikke fra kommunens side havde været nogen planer om oprensning af »Afrodites øje«. Særlig lyse løfter kunne selvsagt ikke gives, men dog en lovning om forhandling mellem borgmesteren og statsskovrideren. Ergo: Vi venter og forventer! —

Vort fjernestboende medlem er Bue Skakke (årgang 1920), af sine jonstrupske samtidige bedst kendt under navnet

Skipper. Efter mange års virke som high-school-lærer i Canada nyder han nu en nybagt pensionists tilværelse i sin store husvogn ved Porters Lake på Nova Scotia, der hvor en kølig og karsk luftning står ind fra Atlanten. — Sidste eftersommer besøgte Skipper sit hjemland, fornyede sit medlemskab af Jonstrupsamfundet og drog af med et par af de seneste årbøger i kufferten. Kort efter skrev han: »Vil det være muligt for dig at skaffe mig Jonstrupbogen igen i 1969, så er pengene i hvert fald godt anvendt!«

Lad os håbe, en stor del af vore medlemmer synes det samme!

Redaktøren, lektor Hjermov, kan desværre ikke være sammen med os i dag. Vi er i øjeblikket lige så langt fra hinanden som øst fra vest: vi i Lyngby, han i Nørre Nissum.

Hjermov ville ellers have peget på, at han i sit arbejde med årbogen gennem de sidste to år har forsøgt at give et indtryk af lighedspunkter og forskelle mellem Jonstrup før og nu.

Vi er så heldige, at vi blandt os har hele fem af artiklernes forfattere: Lindberg, Kristiansen, Alfred Betz, Gerda og Jørgen Winckler-Carlsen, og jeg vil meget gerne her i »medlemsmassens« påhør takke dem hjerteligt for deres vægtige, meget læseværdige, på én gang oplysende og oplivende bidrag.

Hjermov nævner også rektors dimissionstaler som stof, idet han mener, det kan være værdifuldt gennem dem at få sat fingeren på tidens puls og konstatere, hvad der sker på Jonstrup »netop nu«. — —

Må jeg i »Samfundets« 48. år fremhæve *Jonstrupbogen* med dens 46 bind. Mon et eneste seminarium kan opvise noget tilsvarende årbogsarbejde, fyldigt — og fornemt fremstillet? Ikke mindre end 2453 sider rummer de, dvs. 6—7 bøger af samme digerhed som det bind, jeg her viser Dem. Vi kan være forvisse om, at hvert eneste bidrag er udarbejdet med omhu og grundighed, og bøgerne er jo ikke alene en udmærket kildesamling til Jonstrups historie; de indeholder ligeledes *en vrimmel af kulturbilleder* fra et langt tidsrum, ikke blot fra de nu tilbagelagte åringer, da eleverne på »sem« kunne erhverve bogen formedelst den anselige sum af — 1 krone.

Redaktøren understreger også, at han meget gerne modtager bidrag og forslag til Jonstrupbogen. Han kunne ønske, at

de unge ville bidrage med deres syn på Jonstrup; men han har intet modtaget.

I samme vanskelighed har jeg været, når jeg har prøvet at lokke en poet af nyere dato frem med en sang til stævnet. Er der slet ingen af de unge lærerstuderende, som rider den vingede hest? — —

I den forrige af de udkomne bøger er redaktøren også inde på spørgsmålet om en *ny jonstrupsk nationalsang*. — Ofte er den gamle tekst blevet kritiseret. Jeg synes nu, at bare en løsrevet stump af et af omkvædene:

»Men falder vejen dig besværlig og lang, så *syng* —«
udtrykker en livskunst, som gi'r »BORGEREN« berettigelse.

Og så *melodien!* Den bliver vist svær at slå ud! Må jeg til illustration indskyde en bitte solstrålefortælling eller måske — godnathistorie?

81 $\frac{1}{11}$ % af min årgang øst for Storebælt har hittet på at møde frem hos hinanden (konerne medbragt), når den pågældende passerer den lovmæssigt sidste grænse mellem pædagogisk aktivitet og »pensionisme«.

Vi gammeldags, provinsielle jonstruppere synes, at »jo mere vi er sammen, des glædere vi bli'r!«

Selvfølgerlig hører tretten-hurraet og »Den gamle borger« uløseligt sammen med festbordet, og da de for nylig var benyttet ved en af fødselsdagene, udbød en af gæsterne, en ældre og kendt midtsjællandsk provst, med en blanding af forbavselse og begejstring:

»Det må jeg sige! Man er vel nok gået glip af noget, ved at man ikke har været på Jonstrup!«

Ja, det var dengang, vi halvfemsindstyre i vor lykkelige isolering ved Sønderø sled sammen og sludrede sammen, vandrede sammen og sang sammen — spillede, sparkede, spiste og spøjte os sammen! — — —

Ved nytårstid trak Thomsen sig tilbage fra kassererposten, som han med så megen nidkærhed har varetaget gennem en mer' end anselig årrække, og som man synes, han var blevet ét med.

Et hverv som kasserer er ofte — også i Jonstrupsamfundet — en alt andet end nem og opmuntrende affære, og vi er Thomsen

stor tak skyldig for det uegennyttige arbejde, han har udført for foreningen. Thomsen er dog stadig medlem af bestyrelsen.

Men trofast mødt op sidder også et par gamle borgere, som styrelsen har ønsket at hædre for et meget langt og fortjenstfuldt virke i vor sammenslutning ved at gøre dem til Jonstrupsamfundets *æres-»borgere«*. Det er de noksom kendte Lindberg og Viktor Pedersen, der om et øjeblik vil få overrakt deres æresbrev. [*Lindbergs* havde følgende »dedikation«: »Som en tak for 19 års interesseret medlemskab i Jonstrupsamfundets bestyrelse, deraf de 18 som næstformand, for utrætteligt virke med at danne en talstærk jonstrupsk forening, for heldig hånd med de materielle arrangementer ved adskillige stævner — og for din bestandige levendegørelse af den gamle Jonstrup-ånd i bedste betydning«. — — I *Viktor Pedersens* hed det: »Som udtryk for vor forenings taknemmelighed for din usædvanlige og aldrig svigtende interesse for og kærlighed til Jonstrupsamfundet og Jonstrup, hvis historie du som få har fordybet dig i og evnet at gøre levende gennem foredrag og artikler, og for 20 års udmærket redigerede årbøger, der med deres præg af både gammelt og nyt i fremtiden vil være af kulturel betydning«].

De to orkaner, der med ret kort mellemrum gik over Danmark, ramte også alvorligt højskoven ved »Øjet«. Vi må udbyde — lidt omtrentligt — med Johan Ottosen:

»Det har stormet; men stormen gjorde stærk — *ravage!*«

En anden af stroferne gælder absolut ikke:

»For de gamle, som faldt, er der ny overalt!«

Der står nemlig slet ingen andre i stedet.

— — —

Vi ved udmærket godt, at nutidens Jonstrup er noget helt, helt andet end fortidens. Vi vil »osse« nødigt ha', at Jonstrupsamfundet skal være en blot og bar museumsforening! Men vi ældre ønsker alligevel, at noget af det værdifuldeste hos en tidligere tids jonstruppere vil gå igen hos dem af de nye årgange, så den gamle *Monroe-doktrin* stadig må ha' gyldighed i en tillæmpet, lokaliseret form:

»JONSTRUP for *jonstruppere!*«

Vilh. Hellested.

SKIPPER-HISTORIER

Hvordan tilværelsen former sig for en pensionist i udlandet, som nu ikke har meget andet at foretage sig end at genopleve tilværelsen i erindringen? Sandsynligvis noget forskellig fra det normale, og måske knapt så fredeligt, men interessant i retrospect.

Act 1. (Otte dage her i landet), 1929.

Tidlig morgen 1929. Jeg står på en landingsplads for fiskerbåde på nordkysten af Nova Scotia. Ved broen ligger en båd, lang og skarp og sikkert meget hurtig. Jeg kan vurdere *både* og undrer mig over, hvad den bliver brugt til. En mægtig skikkelse dukker frem af kahytten. Han stirrer ud i tågen, der ligger som vat over vandet, vender sig om og opdager mig. »God morgen, fremmede.« »God morgen.« »Har Du nogen sinde set så tæt en tåge?« »Ja, mange gange.« »Er De navigator?« »Ja, i alt fald tilstrækkeligt.« »Ikke nervøs i tåge.« »Nervøs? Nej, ikke spor.« »Hop om bord.« Jeg gik om bord, og vi gik ind i kahytten. »Mit navn er Henry Mc. — Jeg er fra Scotland.« Jeg gav ham mit navn og tilføjede, at det var unødvendigt at avertere, at han var skotsk; det hører man med det samme. »Tror du, at du kan finde Cape George i Tågen?« »Hvor er Cape George? Skal De over Atlanten? Er det ikke et sted i Irland?« »Nej det er ca. 40 sømil herfra. Tværs over strædet her.« »Det skulle ikke være umuligt selv i tågen, men jeg behøver et søkort, et godt kompas, en parallel lineal, og en tabel over tidevandet; siden vi skal på tværs af strømmen, må jeg vide, når den skifter. Desuden må jeg vide hvad fart vi går.« »Instrumenterne har jeg, og farten er 15 sømil i timen, men hvis det kniber, kan jeg få den op på 22.« »Hvornår har De i sinde at tage af sted?« »Såsnart du har lagt kursen efter fyrstårnet direkte mod Cape George.« Vi startede

2 motorer, ca. 400 HK. Vi så kun tåge og vand i godt 2½ time. Så sagde jeg: »Henry, hiv loddet og lad os se, hvor dybt her er.« »Syv favne og fire fod.« »Så er vi på kanten af det dybe vand og har ca. 8 sømil tilbage.« Noget efter så jeg Cape George, en mægtig fjeldknude vel fem hundrede fod høj, som stikker lige op af vandet. »Første klasses blind navigering,« sagde Henry, »ingen kunne gøre det bedre!« — »Nu overtager jeg roret.« Han svingede båden 90° fra kursen og holdt ud fra land. »Vi har 3½ mil tilbage.« Vi sejlede, og lidt efter hørte jeg et lille kvæk. »Hvad var det, Henry?« »Tågehorn,« sagde han. »De har hørt vores motorer og lader os vide, hvor de er.« »Hvem?« »Det får du at se.« Ikke fem minutter efter lå vi langs siden af en skonnert, som var dybt lastet. Kaptajnen lænede sig ud over rælingen. »I må hellere få lastet i en fart, tågen varer næppe en time mere.« Så sprang Henry om bord og begyndte at række kasse efter kasse ned til mig, og det gik op for mig, at det var sprit. »Fineste Scotch Whisky« sagde Henry, »den fineste og sundeste drik på jordens og vandets overflade.« »Henry,« sagde jeg, »dette her er dit, og hvis det går galt, så må du tage det på dig.« »Du er kun navigator, og har ingen andel i, hvad her foregår. Du er ikke i fare, det er mit foretagende, og tolderne kender mig godt nok til at vide, at jeg ikke har aktionærer i handelen.« Så startede vi turen tilbage. Tågen lettede, og vi gjorde god fart. Vi nåede lige at se toppen af det hjemlige fyrtårn, da Henry tog kikkerten og betragtede længe og opmærksomt horisonten mod sydvest. »De må have telefoneret fra Cape George,« sagde han, »det er toldkrydseren, der kommer, og de vil prøve at være ved indløbet før vi; jeg vil »kildre« motoren en smule; jeg tror, vi klarer den.« Vi var godt lastet, og vi sejlede så vandet røg. Vi klarede indløbet med tolden ca. ½ sømil bag os. »Så er den klar,« sagde Henry. »Her er jeg bedre kendt, end de er.« »Men de vinder ind på os,« sagde jeg. »Ja, måske en smule,« sagde Henry, »men hvor længe?« »Henry,« råbte jeg, »vi er på for lavt vand, se muddret i kølvandet.« »Ikke nervøs,« sagde Henry, »vi ligger 28 tommer i vandet, de ligger over fyrre. Se på dem *nu*.« Tolden var stoppet. De sad fast i muddret. »Der sidder de i de første 10 timer, indtil tidevandet løfter dem af, nu skal vi op i floden og læsse af.« »Du er fast ansat som navigator

på disse små udflugter.« »Nej tak,« sagde jeg, »det var *to* ture for mig, den første og den sidste.« Det er ikke en god måde at begynde tilværelsen på i et nyt land!!

Act II. Mange år efter. (Krigstid).

I forværelset hos direktøren for Stålindustrien. Der er trængsel. Vi er alle tilsagt til at møde op og blive undersøgt. Måske vi kan bruges. Flere timer efter står jeg for hans almægtighed; en lille bitte person bag et uhyre skrivebord. Jeg kunne række ind over skrivebordet med en hånd og løfte ham ud på gulvet. Nogle personer mener, at de ser bedre ud, når de har lidt privat havebrug i ansigtet. Hans maske var dækket af en lille urskov af ubestemmelig kulør, der mindede mig om bolcher, jeg købte i min barndom. Derfor døbte jeg ham hemmeligt — 2 for en øre.

»Jeg har travlt,« mumlede han, »travlt — travlt — travlt!!«

»Det har jeg også,« svarede jeg. — Han skubbede et papir over til mig.

»Fyld det ud — fyld det ud!! Der er mange, der venter.«

Jeg kastede et hastigt blik på papiret og begyndte at læse — fra neden.

»Har De uddannelse på noget universitet?« — Jeg skrev ja.

»Har De kendskab til fysik — kemi — matematik eller andre videnskaber?«

Samme svar. Men så tænkte jeg: Manden har travlt. Så uden at se på spørgsmålene skrev jeg: Ja — ja — ja, helt op til toppen af papiret.

»Her,« sagde jeg, »jeg *har* fyldt det ud; De har jo travlt.« Han tog papiret, og så kom det: »Har De læst dette her?« »Ja, det meste af det.« »Læs igen.«

Jeg tog papiret og begyndte fra toppen.

»Er De over eller under 40 år?« (Jeg havde svaret ja!)

»Er De hankøn eller hunkøn?« (Jeg havde svaret ja!)

»Er De gift eller ugift?« (Jeg havde svaret ja!)

»Ha ha Ho ho!« grinede han — »Det er det morsomste, jeg har været ude for siden sidste efterår, da en af mine »Hunsvogre« fik sine bryster i klemme i vridemaskinen. Hå Hå Hå Ho Ho!!

»Kan De bruge en regnestok?« »Ja!« »Se her — gå over på laboratoriet. Jeg har syv halvdioter derovre, én mere eller mindre kan næppe skade.«

Jeg gik derover og var der i elleve år, og det var interessant arbejde, og trættende. — —

Flere måneder efter.

Afleverer rapporter på tegnestuen — ingeniørernes »arbejds-værelse«. Netop som jeg er inden for døren, råber en af de yngste til mig. »Hej B.S., hvor meget er 248×252 ?« Uden betænkning svarede jeg naturligvis 62.496. Chefen fiskede en regnestok op af lommen og kontrollerede. »De har ret,« sagde han, »men hvordan bar De dem ad med det?« »Simpelt!« svarede jeg, » $250^2 \div 2^2 = 62.496$.« Regnestokken kom igen. »Bare for sjov,« sagde han, »hvad er 21×21 ?« — »441, jeg kan huske tabellen.« »Rigtigt,« sagde han, »441,2, men 441 er godt nok.« Jeg gik ud, umådelig tilfreds og konstaterede, at jeg ikke behøvede at skamme mig i det selskab. »Wuddens« matematik havde stået sin prøve, og jeg var begyndt at undre mig og spekulere lidt på, hvad de foretog sig på de såkaldte »højere læreanstalter« her på bjerget. Jeg har mange gange undret mig siden.

Bue Skakke (= »Skipper«),
dimitteret 1920.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Førstelærer Vilh. Hellested, Hellested, 4652 Hårlev, formand, lærer Asger Bang, Kobbervvej 27, 2730 Herlev, kasserer, overlærer Wilh. Thomsen, 2920 Charlottenlund, lærerinde fru Gerda Winckler-Carlsen, 4862 Guldborg, lærer H. V. Mortensen, Osted, 4000 Roskilde, seminarielektor Frede Enkegaard, Trongårdsvej 40, 2800 Lyngby. De lærerstuderendes repræsentant er Poul Erik Korneliusen.

Årbogens redaktør: Seminarielektor Børge Hjermov, Søndervej 70 B, 2830, Virum, modtager gerne bidrag og forslag til »Jonstrupbogen«.

VED JONSTRUP-JUBILÆET DEN 4. AUGUST 1890

Kan synges til Mel.: »Pjaltens Brand«.

I Syttenhundredeniti
Udgik fra Danske-Cancelli
Anordning om, paa Nørrebro,
At give Seminarister Bo.
Julia! o. s. v.

Og Blaagaard blev dertil bestemt,
Fordi man fandt det ret bekvemt,
Nær Landets første, største By,
At yde Pædagoger Ly.

I sytten Aar gik Alt der vel
Og Blaagaard havde med sig Held.
Derfra udgik jo, som bekjendt,
Saa mangen dygtig Dimittent.

Da kom i Attenhundred'syv
Fra Bretland den infame Tyv,
Som plyndrede vort lille Land,
Og skød selv Blaagaard med i Brand.

Saa maatte man til Jonstrup ty,
Mer fjernet fra den store By;
Men i en landlig, stille Egn,
Nær Sønder sø og Jonstrup Hegn.

Der, under Ledelse af Mænd,
Som Saxtorph, Wegener og Den,
Der under Navn af Fattergik,
Godt Ry Seminariet jo fik.

Derind drog mangan Ungersvend,
At danne dem til Skolemænd
I Livets drømmerige Vaar,
Tidt under vanskelige Kaar.

Der Disciplinen var lidt streng
— Man maatte Kl. 10 i Seng. —
T o b a k ej kunde Fatter li'e;
— Derfor han allerhelst var fri. —

Og K o s t e n der var grumme slet
— Den døjede man sjelden ret, —
Især hvad Æ r t e r, K a a l a n g i k,
Og saa den K l i p f i s k der man fik.

I S m u g til Kaffemo'er man gik,
At faa sig der en bedre Drik,
Lidt Kaffe og lidt Mad og Øl,
Naar blot man dertil havde Søl'.

Dog, dette hued Fatter ej,
At man gik paa forbuden Vej
Og ikke nøjedes med Mad
Som den, der var i Jonstrups Fad.

Han blev da saare gram i Hu
Og ivred', saa det var en Gru,
Og Fatter glemte sjelden Den,
Som tidt til Kaffemo'er gik hen.

Han kunde være sikker paa,
Naar han fra Jonstrup skulde gaa,
At Fatter gav ham nok saa flot
Et: »i det Hele meget godt«.

Saa mangel dygtig Pædagog
I fordums Tid fra Jonstrup drog,
Blev siden saa som Skolemand
En Pryd for Danmarks Lærerstand.

Fler' nøjedes ej med Collats,
Men vilde have Attestats;
Ihærdige, som de da var,
De Præstekald opnaet har.

Selv Provster findes der iblandt,
Som Højærværdigheden vandt;
Men alle har de, fjern og nær,
Den gamle Fostermoder kjær.

Forfattere og Digtere
I Tidens Løb man og fik se,
At Jonstrup fostrede i Løn
Og Ære fik af saadan Søn.

Foruden Ham, som til det drev,
At han Theater censor blev,
Udgik jo og fra dette Sted
Anton og Zakarias Nielsen med.

Saa sluttelig et Leve da
Før gamle Jonstrup som saa bra'
Os fostrede og gav os Ly,
De Aar vi dertil maatte ty!

Julia! o. s. v.

H. Gronenberg.

DANSKE SEMINARISTER

(frit efter Holger Drachmann)

Henover Jonstrups dage glide
De sidste suk, de henslumrende rester
Af klassen og skolen. I strømninger stride
Vælte sig lærernes tågede tale;
Og som en tvungen gæst til det hårde leje,
Fra sengens, fra divanens kendte veje
Sænker sig eleven ned på stolen, ned på brættet,
Så kommer søvnen, afslappelsen — eller spjættet!

I ly bag tasken, i ly for overfusen,
Omkring en kakkellovns ulmende gløder —
Flydende varer derhenne fra »Brugsen«,
Hvor købmanden lossere de drægtige skuder, —
Sidder en klasse, Hul på skjorten,
Værkende arme, en tretten, fjorten
Stykker af dem, der endnu våger;
I baggrunden sidder Bjørn Larsen og »råver«.

De snorke dæmpet og lytte med håret,
Sedler går rundt i de slumrende rækker,
Der er noget på færde, en blyant i låret,
Man har noget på hjerte, vil nogen på livet;
Men skønt læreren spørger, og pulsen banker,
Mangler man ord til at skildre hans tanker,
Der er forslag nok, men system er der ikke.
Da rejser A. Bang sig med funklende blikke.

Han knytter næven, den hængende manke
River han bort fra den brede pande
Og kaster sig ud med sin nyeste tanke,
Og spytter i næven, så luften fortættes:

»Hr. lærer«, han råber, »nu går manden,
 Der står for det hele, organisationsforstanden.«
 Nu har vi kun studenter tilbage,
 Dem gemme vi til de kommende dage.

Høre I stormen, mærke I strømmen?
 Det rabler omkring os på alle kanter.
 Hvi sove I da? I nat var det Mejsel,
 men i morgen måske er det dommen og døden.
 I så jo dog Helge, I lugtede lunten;
 Hvad Sølvrelad er, har jeg ikke opfundet!

Guds Død! Hvi kende I ej Eders styrke?
 Hvi råbe I ikke med tusinde stemmer:
 »Vi vil sør'me ikke S. Kierkegaard dyrke!
 Vi vil ha' sat tempoet ned i diktat!«
 De sende os læ're med pibede kraver:
 »Her er Gabrieli til Eders slunkne maver«,
 I engelsk en tekst om Churchill og Eden,
 Til eksamen et løfte på evigheden.

Hvad hjælper os taler, hvad gavner os løfter?
 Vi vil have forskud på saligheden;
 Vi vil i regning ej mer' grave grøfter
 For at blive betalt engang efter døden.
 Vi er bønder på jorden, til jord skal vi blive,
 Vor eksamen vil vi ha' i levende live.
 Hvorfor anvise stadig på lærernes rige;
 Om vi kommer der, kan jo ingen sige.

Morville — se, han forstod sig på stakler
 I lasede frakker og revne støvler.
 Med statsunderstøttelsen han gjorde mirakler,
 Og det var for folk som mig og som Eder.
 Mine venner, han gav, som hans hjerte var varmt te'et
 Og henviste resten af os til amtet.
 Men elevrådet, det tager vor sidste daler.
 Aviser? Hold mund! — Men skidt, vi betaler.

H. Petersen si'r: »Hvis vi var som et barn, som en
 kvinde
 Med blødhed i hjertet og sværte bag øjet,
 Så kunne vi lade os lede i blinde
 Og bære vort kors og sukke mod døden.
 Men vi ere mænd. — Der er ét, vi vil vide,
 Er det et falsum, er der skumgummi på den ene
 eller den anden side?
 Vi vil ikke sulte, vi vil op på tribunen
 Og dømme. — Den første, vi går til, blir nok
 »Marylynen«.«

Han tier; — da brøles der »mere, mere!«
 Han sætter sig tavst og peger mod døren.
 Der kommer elever flere og flere
 Stormende ud fra den nærmeste klasse.
 De river ham med sig, og han tager ordet
 Derinde i stuen med skakspil på bordet:
 Mod kvinder og skole og fagtyranni —
 Så kommer fru Dejgaard og gør ham remis —.

Der ruger en døs over skoledagen,
 Og en eller anden en skraber sliber,
 Hvor sælsomme drøn stiger op fra; bag en
 Taske stoppes de tomme piber —.
 Lyset fra Gregersens stolte butikker,
 Ilden fra Atlas's sorte fabrikker
 Når os det sted, hvor i søvne vi hikker.
 Er det kommunens tak for »lærerfabrikker«?

Skrevet af *Jørgen Winckler-Carlson*
 i 4. klasse,
 da seminariet havde til huse i den gamle skole
 i Lundtofte.

REGNSKAB 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1969

	Indtægt kr. ø.	Udgift kr. ø.
Kassebeholdning pr. 1. januar 1969	782 66	
Kontingenter	7 041 00	
Salg af årbøger	122 40	
Girorenter	6 85	
Overskud ved stævnet	32 60	
Repræsentation og møder		242 18
Fremstilling af årbogens 46. bind		4 151 37
Administration og redaktion		400 00
Tryksager		267 68
Porto, gebyrer m. v.		541 27
Porto til forgæves opkrævninger		79 00
Kassebeholdning pr. 31. december 1969		2 304 01
	7 985 51	7 985 51

Kobbervej 27, Herlev.

Asgar Bang.

Regnskabet revideret og bilagene kontrollerede. Kassebeholdningen forefandtes.

Eigil Rasmussen.

Helge Jensen.

FORELSKELSE - OG J. P. JACOBSEN

(Amatørbillede fra det gamle seminarium)

Der var to ting, der var bemærkelsesværdige hos Frits. — For det første hans store gule løvemanke, og for det andet hans begejstring for J. P. Jacobsen. — Det var ligegyldigt, om en stilhed »Kongo« eller »Japansk Ånd«, Frits skulle nok få anbragt en 5—6 citater af sin litterære afgud.

Derfor vakte det stor opsigt, da der skulle skrives »Min Yndlingsdigter«, at Frits fornægtede den store mester og skrev om H. C. Andersen, og det rygte gik, at han havde skrevet stilen blot for et par gange at kunne citere:

— To brune øjne, jeg nylig så — —

Der *var* nemlig et par brune øjne.

Ja, og sikken en virkning de havde på de unge mennesker, første gang de viste sig på seminariet. Træsko og gymnastiksko, der hidtil havde været den almindelige fodbeklædning, forsvandt for at erstattes med blankt læderfodtøj — kun nogle enkelte, der i forvejen var forlovede eller på anden måde gjort upåvirkelige af brune øjne, forandrede ikke levevis.

Bøvs afbrød forbindelsen med den pige, han i øjeblikket var mest forlovet med, og »Foreningen til den maskuline skønheds fremme« hvis medlemmer var forpligtet til at anlægge fuldskæg, blev bogstaveligt talt *raget* ud af verden.

Oppe i portnerfløjen boede lille Mads med det vidunderlige hår og den store pipe.

Intet menneske, medmindre han ved blodets bånd var nær knyttet til zulukafferne, kunne fremvise et sådant hår, og i ti miles omkreds fandtes ikke så sur en pipe. Hans livsmod var kolossalt, men alle mål var i øvrigt hos ham udtrykt i alen, hvor andre mennesker regnede i meter. — Han påstod bestemt, at han var udvokset og søgte at føre bevis for denne påstand ved at pege på 8 — han selv talte altid 14 — rødlige, strittende knurhår under næsen.

Var lille Mads ringe af vækst, havde han sin storhed på andre felter.

Der fandtes ikke i hele kongeriget så stor en optimist som han. Og nu troede han virkelig, at han med sin krøllede hårtop og sin snøvlende pibe havde gjort indtryk på de omtalte brune øjne.

Han var voldsomt forelsket og lagde store planer for fremtiden.

Derfor var det, som en kold, klam hånd greb ham hårdt om hjerterødderne, da han så de brune øjne som et par glædens lygter foran på Jens Valdemars kælk, når den i sus og sejr sikre hop jog ned over kælkebakken. — Dog tilfældet kom ham til hjælp. Der skete et brud på Jens Valdemars kælk, og da lille Mads var den eneste kælkeejer, der i øjeblikket befandt sig på bakkens top, gled han og hans kælk snart af sted med den dyreste last fulgt af kammeraternes misundelse.

Men henne ved gærdet stod en ung, *lyslokket* mand med gråd i sit hjerte, fordi han ikke ejede en kælk.

Som en svane gled kælken nedad. Sneen stod i fog fra mederne, og Mads' ben strittede stift ud til siderne som tændstikben på en propmand. — Men det er grumme vanskeligt at styre en kælk, når styrmandens ben knap måler 5 kvarter. Derfor kom der også slinger allerede i det første hop, og kælken kom i betænkelig nærhed af den stejle bakkese. — Endnu et hop! En svingning! Den er der! Og nu går det i rygende sus nedad. En sky af sne indhyller de kørende — et skrig, og tilskuerne står åndeløse og venter på, at skyen skal lægge sig.

Nogle sekunder efter ser man to lattermilde, brune øjne smile frem gennem et purr af sne og brune hårtjavser, og tredive alen længere ned ligger en lille mand i en stor snedrive og klamrer sig fortunlet til en væltet kælk. Og mere fortunlet bliver han, da han ser Jens Valdemar lidt oppe på bakken hjælpe den unge pige på benene.

Så tager han sin pibe frem og sjokker hjemad med kælken slæbende skamfuld efter sig.

Mads følte hele nederlagets fortvivlelse. Hans kærlighed til de brune øjne overskyggedes ganske af et brusende had til Jens Valdemar — den sorte, sorte medbejler.

Hævn skulle være hans løsen!

— Jeg går en tur ad Skovvejen, tante!

Mads hørte en eftermiddag den kæreste stemme i verden råbe dette op ad trappen til lærer J.'s lejlighed.

— Skal hun nu ud med Jens Valdemar? — Lille Mads rev sig fortvivlet i parykken. — Det skal blive løgn — den lille buldre mig! Og han for med il ned mod Åhuset*).

Jens Valdemar stod med overtøjet på.

Altså stævnemøde!

— Har du opgivet at prøve lykken efter uheldet forleden? — Jens Valdemars mørke øjne luede i giftig skadefryd.

— Nåe — næe — hun er forresten lige gået ned ad *Stationsvejen*, så jeg kunne for den sags skyld godt komme til at tale med hende, hvis jeg havde lyst — og lille Mads gør mine til at gå igen.

— Vent lidt! Jens Valdemar bliver pludselig elskværdig — vil du have et par æbler, du kan selv tage dem oppe på loftet.

Mads skjuler sin triumf. Med et par æbler i lommen vil han let kunne indynde sig hos hende, når han om et kvarter »tilfældigt« møder hende på Skovvejen.

Men verden er ond — og Jens Valdemar er træsk.

Næppe var lille Mads på loftet, før Jens Valdemar tog stigen væk fra lemmen, lukkede døren i lås for den små og travede gennem haven bort over broen.

Snart var han langt oppe på Stationsvejen — men hvor var *hun*?

Oppe på loftet i Åhuset står lille Mads og stirrer gennem vinduet over mod Skovvejen. Der kommer to til syne. Altså har han fundet hende trods den lille løgn om Stationsvejen.

Og lille Mads synker tilintetgjort sammen mellem alle æblerne.

Men nede på Skovvejen gik der to — en ung pige med to aller-kæreste brune øjne og en ung mand med bølgende, guldgult hår.

Og de brune øjne hænger ved hans læber, medens han fortæller om den store digter, der for ham er den litterære sol.

Han fortæller om »Pesten i Bergamo«, og de brune øjne føl-

*) Åhuset var et husmandshus tæt ved seminariet, som fire seminarieclever havde lejet og beboede, og hvis gæstfrihed var genstand for inspektørens store skepsis og kammeraternes glade livsudfoldelse.

ger spændt hver lille trækning i hans ansigt, lever med i hans fortællen, og dybt inde står billedet af den sorte munk med de lynende øjne. Tydeligere og tydeligere står skikkelsen for hende — bliver helt levende — og med en gysen kender hun den — — det er jo Jens Valdemar, den sorte Jens Valdemar.

Men Frits fortæller videre. Nu er det »Marie Grubbe«.

I begyndelsen er han grundig, enkelte bifigurer får han med. Særlig omhyggelig er han i skildringen af Daniel Knopf, også kaldet »Livsens Korthed«.

Har Frits virkelig haft en bagtanke med sin fortællen? Eller er det tilfældigt, at der dybt i de brune øjne tegner sig et billede af en lille mand med krøllet hår? Var det beregnet eller tilfældigt? Dette vil bestandigt være en gåde, men sikkert er det, at den unge piges læber krusedes i et smil — et smil, hvori lille Mads havde kunnet se al sin kærlighed slænget bort — ligesom et vittighedsblad, når det har afgivet sit stof til læseren.

Nu fortæller Frits i store træk. Huen har han taget i hånden, og vinden rusker i hans hår. Kinden blusser, og begejstringens hellige ild luer i hans blik. — Han fortæller om Søren Ladefoged, »den toogtyveårige kæmpe, med det kraftigt formede ansigt, de fine, blonde dun om kind og hage og det store, lyse, brusende hår — — —«

Frits standser. — De brune øjne stirrer ind i hans ansigt — betaget — og i deres betagethed selv betagende.

Og Frits ser på sin ledsagerske. Er hun ikke som selve optakten til »Niels Lyhne«?: »Hun havde Blidernes mørke, strålende øje med det fine snorlige bryn, hun havde deres stærkt udformede næse, deres kraftige hage og svulmende læber — — —«

Om aftenen skrev Frits i sin dagbog:

— Vinter var det; midt på eftermiddagen; i et hjørne af skoven — — —

P. A. Klein.

ÅRETS GANG PÅ JONSTRUP

Eftertankens rolige pulsslag skulle nu registreres her, hvor jeg har sat mig ved arbejdsbordet for at afrunde året. De kantede problemstillinger skulle have skvulpet så meget frem og tilbage i hverdagens brænding, at resultaterne, kompromiserne, fremtrådte afrundede og fuldendte efter deres nødvendige erosionscyklus. Men tempoet er ikke roligt, og eftertanken registrerer ikke afrundethed. Den 15. aug. 1969 startede et nyt hold lærerstuderende, det første hold efter loven af 1966. Rektor bød de 100 nye velkomne og skrev bagefter i seminariets dagbog: »Positiv og forventningsfuld stemning hos alle«. Men alt for hurtigt bristede håbet, da det viste sig, at den nye lovs økonomiske fundament var mangelfuldt og fejlberegnet. Bitterheden i disse sidste dage af året er særlig stor, hvor uddannelsen bryder sammen p. gr. a. manglende afklaring omkring seminarielærernes aflønninger i forbindelse med de obligatoriske kursusuger.

Samarbejdet mellem de studerende og seminariet er ikke længere en fuldt udnyttet mulighed, men en stadfæstet lov. Den nye lov nævner oprettelsen af tre udvalg, som alle har til opgave at kanalisere samarbejdet administration, lærere og studerende imellem. Seminariets »fornemste«: fællesudvalget, bestående af rektor, 5 lærere og 6 studerende er begyndt sit arbejde og har færdigbehandlet en række problemer. Imidlertid forhandler udvalget på et løst grundlag, idet cirkulæret om udvalgets rettigheder og pligter endnu ikke er udarbejdet.

De studerendes Råd har i det forløbne år primært helliget sig arbejdet omkring udarbejdelsen af nye love. De forrige fik en levetid på fem år, men funktionsperioden fremover vil uden tvivl blive kortere, og rimeligheden i dette forhold er velbegrundet. Det må være ønskeligt, at revisionen sker kontinuerligt, således at lovenes udvikling ikke er hæmmet i forhold til DSR's aktuelle arbejdsmetoder.

Med de nye love er der skabt grundlag for et direkte demokrati. Det bærende element er klart og entydigt formuleret som den enkelte studerendes ret til i ethvert forhold at være medbestemmende inden for DSR's organisation.

Samarbejdet med andre uddannelsessøgende har længe været et højt prioriteret ønske. Der er indledt kontakt med Polyteknisk Forening, og der vil fra vor side blive gjort ihærdige anstrengelser på at skabe nye integrationer.

Lektor Viderø fik i dette seminarieår efter ansøgning bevilget sin afsked. Der er al mulig grund til at takke ham for den indsats, han gennem årene har gjort for Jonstrup og ønske ham et langt bogligt otium.

I forbindelse med den nye lovs ikrafttræden er en lang række nye timelærere blevet knyttet til seminariet. Hovedsageligt inden for den pædagogisk-psykologiske faggruppe, således at det samlede lærerkollegium nu er på 64.

Årets begivenheder er ligeså talrige og brogede som øvrige år. De traditionelle fester — revy, dimissionsfest, øjetur, teaterfest og julefest — afholdes stort set som overleveringen foreskriver. Det bliver dog sværere, som årene går, at samle seminariets studerende. Musikforeningen afholdt også i år en række koncerter med prima musici. Særligt bør fremhæves i rækken af seminariets gæster den sovjetiske undervisningsministers besøg den 16. april. Endnu kunne nævnes en lang række besøg og foredrag til gavn og glæde for lærere og studerende.

Året hælder, men faldt dog ikke. Go'da nye ti-år, jeg håber at 60'ernes kaotiske spørgsmålstegnstid må ækvivaleres med en analysens konstruktionsfremmende uddannelsespolitik i halvfjerdserne.

Poul Erik Korneliusen.

VALG

På valg i 1970 er formanden, Vilh. Hellested, H. V. Mortensen og fru Gerda Winckler-Carlsen. Ligeledes vælges der revisorer i de lige årstal. Da der ikke afholdes stævne i 1970, bedes forslag, der gælder som stemmesedler, sendt til Wilhelm Thomsen, Ordruphøjvej 24, 2920 Charlottenlund, inden 1. oktober 1970.

DIMITTENDER 1969

4-års linien

Karl-Heinrich Abrahamsen	Hanne Bjerg Larsen
Karsten Amdi	Kell Larsen
Jytte Marker Andersen	Annelise Birkmose Laursen
Tom Andreassen	Svend Mathiesen
Anne Katrine Berg	Janne Vibeke Nielsen
Karin Busk	Knud Brusgård Nielsen
Ellen Else Larsen, f. Christensen	Tine Paulsen
Martin Clausager Dalgaard	Carsten Bjørnemose Gøtsche
Annelise Elisabeth Porse, f. Dencker-Nielsen	Lise Lindencrone Hageskov, f. Petersen
Tove Schjøtt Kure, f. Eliassen	Lars Schjønning
Kirsten Dam Hansen	Dorte Kromann Schjønning, f. Thomsen
Poul Erik Bang, tidl. Hansen	Karen Marie Thomsen
Torben Daniels Hansen	Nick Wenzel Juul Thomsen
Inger Marie Akt. Haut, f. Jensen	Palle Westergaard
Poul-Erik Guldagger, tidl. Johansen	Ulla Nicolaisen, f. Maglekilde-Petersen
Inge Brask Jensen f. Kristoffersen	John Poulsen

3-års linien

Mette Merete Agger	Marianne Schjøtt Hansen
Steen Jørn Bernichow Andersen	Dorte Brøns Jacobsen
Jørgen Basland	Palle Richardt Jensen
Jens-Ulrik Eriksen	Laila Flanding, f. Jørgensen
Annalise Kærgaard Jensen, f. Flensted-Jensen	Einer Knudsen
Bente Gudmundsen-Holmgreen,	Susanna Poula Kristina Lester
	Inge Elisabeth Haahr Loshak

Inge Birgitte Hoehl Nielsen	Margrethe Hanna Vejbjerg,
Jette Solveig Pagaard, f. Nielsen	f. Jørgensen
Søren Post Nielsen	Eva Bruun de Neergaard,
Ulla Valling Pedersen	f. Lewinsky
Ole Stage Petersen	Jette Brinch Sanning, f. Madsen
Ingrid Skielbo	Kirsten Wiene Madsen
Inge-Lise Thomsen	Ebbe Søfeldt Nielsen
Inger Thøgersen	Ole Porse, tidl. Nielsen
Nebahat Høyer-Hansen, f. Ören	Ulla Krogh Kristensen, f. Nielsson
	Lone Birgitte Nørgaard
Keld Georg Balslev Halling	Poul Erik Pagaard
Aagaard	Erik Joseph Petersen
Ilona Anitta Andersen	Finn Spurre Pedersen
Birgit Sjødahl, f. Axelberg	Krista Margrethe Poulsen
Annette Boisen, f. Bisgaard	Dorte Marianne Rulffs
Ole Ernst Fischer	Ole Rønn-Nielsen
Peer Sten Halbirk	Ilse Marie Halbirk, f. Schou
Jan Christian Munch Hansen	Per Alfred Skjoldner
Hans Josva Kleist, tidl. Jensen	Tove Elisabeth Mersebach,
Jan Forslund Jensen	f. Steffensen
Leif Jensen	Anne Marie Ishøy Rasmussen,
Tove Rosenquist, f. Johansen	f. Sørensen